

**Discurs de la rectora Margarita Arboix a l'acte d'inauguració del curs
acadèmic 2020-2021**

Honorable Conseller, secretari d'Universitats i Recerca, alcalde de Cerdanyola, president del Consell Social, secretari general de la UAB, vicerectores i vicerectors, gerent, deganes i degans, caps de departament, companyes i companys, amics i amigues.

Comencem el nou curs 2020-2021, que coincideix amb el tancament d'un mandat que va començar el mes de juny de 2016 i que hauria d'haver finalitzat el mes de juny d'enguany. Per a l'actual Equip de Govern avui és l'última cerimònia d'obertura del mandat, per la qual cosa caldria fer un balanç de la feina desenvolupada al llarg d'aquests quatre anys. No obstant això, com que en el Claustre de retiment de comptes del desembre passat ja ho vam fer, crec que és més adient centrar-me en l'actual període, que en el vocabulari de la ciutadania mundial es coneix com la pandèmia-crisi de la COVID-19. I que, sense cap dubte, és la crisi mundial que ha colpit tots i cada un dels indrets del nostre planeta, i ha afectat d'una o altra manera a tots els pobles, sense excepció.

Aquests mesos de restriccions de les nostres llibertats, amb el confinament total o parcial, ens han posat a prova a tots els col·lectius que formem part de la UAB. El virus ens ha imposat un canvi de vida on ha estat necessari fer una ràpida adaptació a la digitalització, i ha evidenciat la urgència d'abordar una transformació on caldrà plantejar innovacions disruptives per assolir els grans reptes que planteja la nostra societat. Sabem que això no és fàcil i que requereix una inversió de finançament públic molt important, per això una vegada més reclamem a l'Administració que aposti per la

universitat, perquè així estarà apostant pel futur del país. S'ha d'invertir en recerca, en captació de talent, recuperant molts professionals que en la passada crisi van abandonar el país, en infraestructures i tecnologia, moltes de les quals estan obsoletes, i és urgent incorporar a la universitat gent jove que ha de ser el planter dels futurs professors, investigadors i innovadors, per afrontar la nova revolució del coneixement.

Aquesta universitat ha estat capaç d'encarar la sorpresa de la pandèmia, entomant la digitalització de la feina diària i superant moltes dificultats sobrevingudes. I ara, en el curs que comença, que no estarà lliure d'entrebancs, estic segura que sabrà assumir les seves responsabilitats per assolir els nivells que es defineixen en la nostra missió:

La UAB és una universitat pública, arrelada al territori i de vocació internacional que, mitjançant una docència de qualitat estretament lligada a l'activitat de recerca, transfereix coneixements científics, tecnològics, culturals i formatius a la societat, promou els potencials del seu capital humà i gestiona els recursos disponibles de manera responsable.

A més, avui és de justícia recordar que en aquests mesos hem estat ràpids a l'hora de posar a disposició de les nostres institucions tot allò que estava en les nostres mans per ajudar en el control de la pandèmia:

- Hem aportat persones, material, espais, tecnologia, coneixement, per ajudar els sanitaris i, conseqüentment, els pacients afectats pel coronavirus.
- Hem treballat per garantir que els problemes de les persones estiguin sempre en el primer lloc dels nostres actes, tant dels estudiants, com del personal de l'administració i serveis i dels professors, buscant solucions alternatives per tot l'inesperat que apareixia dia rere dia.
- Hem mantingut l'activitat docent, de recerca, administrativa i de serveis tan bé com hem estat capaços, amb errors i encerts, i ben segur que hem après que es podien fer millor algunes coses.
- Hem continuat la nostra activitat de col·laboració amb la resta d'universitats de Catalunya, Espanya i la resta del món, i en particular sent molt sensibles als problemes que plantejava la mobilitat nacional i internacional de les persones.

— I hem intentat estar molt atents per respondre a tots els reptes que les noves situacions sanitàries, socials, ambientals, econòmiques o tecnològiques ens han plantejat.

Davant totes aquestes certeses, només em resta donar-vos les gràcies a tots i totes per respondre i lluitar sempre, però en particular durant tota aquesta pandèmia, per aconseguir un món millor.

Ara, companyes i companys, cal mirar al futur i continuar lluitant.

Sé que avui hauria d'estar en aquest lloc un altre rector o rectora, i segur que us diria el que pensa sobre què ha de fer la UAB durant el curs que aquest setembre ha començat. Jo avui faré algunes reflexions que, al meu parer, s'haurien de considerar a la UAB per al futur immediat. La pandèmia ens ha posat sobre la taula grans reptes i ens ha fet veure amb claredat algunes realitats que potser eren emergents, però ens costava acceptar.

Avui molta gent reflexiona sobre el futur dels pobles, en particular en la reconstrucció del teixit social, econòmic, empresarial, posant en relleu problemes, reptes i oportunitats que cal considerar en aquest procés. La UAB ha de fer passos endavant i ser capaç d'assumir alguns riscos, evidentment amb protecció i cura, però el que tinc molt clar és que mantenir-se en la nostra àrea de confort, i no posar el peu a fora, és un gran error. Sovint, molts companys afirmen que el que estem fent està bé i té èxit, però això no vol dir que serveixi per al futur, i si no prenem mesures, el tsunami dels drets de les persones, del respecte al medi ambient, tenint en compte els objectius de desenvolupament sostenible o de la revolució tecnològica, ens passaran per sobre i una possible recuperació tardana farà que després atrapar els canvis necessaris sigui molt complicat.

Sé que aquestes paraules poden semblar exagerades, però us garanteixo que ho penso i ho crec fermament, des de fa molt temps. Per això, dins de les meves possibilitats i escoltant i treballant amb els companys i companyes de la UAB i, molt en particular, amb els equips que han liderat en aquests quatre anys, els deganats, departaments i instituts, hem intentat, com a Equip de Govern, potenciar alguns canvis que ajudessin a la UAB a posicionar-se en la rampa de sortida del futur. En alguns casos, com sempre

passa, sense aconseguir els canvis i, per tant, molt sovint fent meua la “pregària” atribuïda a Reinhold Niebuhr, un teòleg nord-americà dels anys trenta del segle passat i que molts polítics com Obama o cantants com Neil Young han utilitzat en els seus discursos o cançons, que diu: *"senyor, concedeix-me la serenitat per acceptar tot allò que no puc canviar, el coratge per canviar el que puc canviar i la saviesa per diferenciar-les"*.

Ara, mirant endavant, crec que s'està constatant que la realitat fa imperiosa la necessitat de la transformació, i per això vull demanar-vos que continueu empenyent i no us atureu. És millor equivocar-se perquè ens estem movent que no pas quedar-nos quiets i no fer res.

Aquests últims mesos, que han estat durs per tothom, tots coincidirem que s'han produït fenòmens que cal analitzar i aprendre del que aporten. Alguns han vingut per quedar-se, i és a les nostres mans incorporar-los o rebutjar-los en la pràctica diària. I com deia Mario Draghi, exdirector executiu del Banc Mundial fa uns dies en la conferència inaugural de la Trobada per l'Amistat entre els Pobles, *"no vull dictar una lliçó de política econòmica, sinó transmetre un missatge de naturalesa ètica per afrontar junts els reptes de la reconstrucció i afermar els valors i els objectius sobre els quals volem reconstruir la nostra societat"*.

La pandèmia ha posat de manifest deficiències molt greus de l'actual manera de viure: desigualtats intolerables, retrocés en els avenços en els temes de gènere, gran feblesa en la resposta dels serveis bàsics, generalització de la insolidaritat, esclats de supremacisme i racisme, incompliments dels governs enfront d'alarmes humanes bàsiques... I ens ha ensenyat com una vacuna ens pot ajudar, però si no va acompanyada de la millora dels serveis sanitaris, de la resolució de les condicions precàries de vida de molts ciutadans, de l'abordatge del problema alimentari per als ciutadans de tot el món o de sumar-se a la lluita ferotge contra la degradació climàtica, aquesta vacuna servirà de ben poc.

Estem, doncs, en un punt d'inflexió on les sortides per a la reconstrucció social necessària també són a les nostres mans i, per tant, ens correspon proporcionar el nostre gra de sorra per a una embranzida adient en la recuperació d'aquest país.

Com deia fa uns dies el president del Consell d'Europa: *"els objectius de la nostra recuperació poden resumir-se en tres paraules: la primera és convergència; la segona, resiliència, i la tercera, transformació. Això vol dir, concretament, reparar el dany causat per la COVID-19, reformar les nostres economies i remodelar les nostres societats"*.

Sabem que l'educació, també la universitària, lligada a la recerca, transferència i innovació s'han rebel·lat aquests dies com a peces indefugibles per a la reconstrucció dels països, i espero que els polítics del nostre país ho tinguin molt en compte. La inversió en coneixement fa els pobles més savis, més lliures i més solidaris. Cal una universitat educadora per la ciutadania, on la preparació per la professionalització, sigui una part del pla educatiu, però no el centre del programa. I per això us encoratjo que continuem treballant per fer possible que els joves que passen per aquesta universitat puguin gaudir de les millors eines per afrontar el desenvolupament integral de les societats del futur, aquest futur més aviat incert, però que de ben segur serà millor que el nostre, com el nostre és millor del que van tenir els nostres avis o pares.

Sabem molt bé que el principal actiu d'un país és la gent, invertir en les persones i en les seves capacitats és invertir en la sostenibilitat i en la innovació, especialment en aquests temps difícils. I no podem oblidar que ara també cal invertir en les persones que fa temps van deixar la universitat o que mai hi van entrar perquè tinguin accés a la formació per adquirir noves competències que els permetin prosperar i empoderar-se, i així aconseguir un món cada vegada més verd, més tecnològic i, esperem, més humà.

Fa uns dies, fullejant la tercera edició de l'estudi anual de LinkedIn sobre el futur dels llocs de treball, per cert molt interessant i citat en molts mitjans de comunicació, es constata que:

- El 65% dels nens que comencen ara l'escola, quan es graduïn, tindran una feina que encara avui no s'ha definit.
- 6 de les 15 ocupacions més emergents en els últims anys estan lligades a la intel·ligència artificial.
- Es necessiten especialistes en intel·ligència artificial, ciberseguretat, científics de dades i especialistes en màrqueting.

- Tot i que és indubtable que els rols tecnològics són els més emergents, s'observa un increment molt important de les ocupacions que demanden especialistes en temes humanístics i socials, en particular a Europa i els Estats Units.
- El risc real de perpetuar i fins i tot d'incrementar les bretxes de gènere és tan evident que el desequilibri de gènere necessita urgentment trobar solució i ha d'ocupar el centre de totes les polítiques i programes.

El Fòrum Econòmic Mundial aquest any ha pronosticat que es crearan 133 milions de noves ocupacions fins el 2022, i assegura que set categories professionals seran les responsables de generar 6,1 milions d'aquestes oportunitats laborals. Creuen que en els pròxims tres anys:

- El 37% de les noves feines es donaran en el sector de l'economia de la cura;
- El 16% en dades i intel·ligència artificial;
- El 8% en gent i cultura.

I si bé les projeccions que fan per a les professions de l'economia verda i el clima són baixes per al curt període que abasta l'estudi, el Fòrum assenyala que, a llarg termini, les ocupacions en aquest àmbit augmentaran molt com a resultat del creixement de les polítiques ambientals a tot el món.

I encara que això s'hagi d'avaluar fredament i amb molta cautela, crec que es un missatge clar per a les universitats i els governs en matèria d'educació.

Per exemple, tots coincidirem en el fet que necessitem recerca en ciències de la vida, en física teòrica, intel·ligència artificial o matemàtiques, i que hem d'entendre les lleis de la natura per resoldre problemes d'enginyeria, del medi ambient o mèdics, i avui més que mai això ha d'anar de la mà de l'aprofundiment en humanitats, ciències socials i comunicació, ja que sense aquesta orientació multidisciplinària i global no resoldrem els problemes, els reptes o les "pandèmies socials" futures, ni facilitarem la prosperitat i el creixement equilibrat i respectuós de les nostres societats.

I aquest complicat trencaclosques ja fa temps que és a la taula a casa nostra. A la UAB hem insistit sovint en tots aquests postulats i això ens ha portat a preparar projectes de recerca multidisciplinaris on les ciències socials o de la vida anaven de la mà de la

robòtica, l'analítica de dades o l'antropologia, o a posar en marxa titulacions estratègiques com estudis de gènere, ciutats intel·ligents, ciències obertes, filosofia, política i economia, o les que ara tenim en marxa: ciència, tecnologia i humanitats i intel·ligència artificial.

També cal destacar el projecte innovador European Universities Networks que lidera el Consorci ECIU, en el qual la UAB tindrà un paper cabdal que li ha de permetre potenciar la internacionalització, impulsar la mobilitat de l'alumnat, PDI i PAS, coordinar projectes d'investigació i transferència europeus i, sobretot, fer un salt en innovació en la manera d'entendre i organitzar la formació universitària.

En aquesta perspectiva, un objectiu central del Consell d'Europa de la propera agenda 2021-2027 és invertir en educació, aprenentatge continu, requalificació, perfeccionament i en les noves habilitats que seran necessàries en un món digital, la necessària transformació industrial i la transició cap a una neutralitat climàtica o petjada zero de carboni.

Al mateix temps, la UE ja ha definit les noves missions en recerca i innovació on ha de focalitzar els recursos durant el període 2021-2027. Per tant, cal analitzar en profunditat quins projectes impulsarem, en quin marc els encabirem, amb qui cooperarem internament i externament i quins recursos propis destinarem a impulsar-los. I això ha d'anar acompanyat d'una forta àrea de gestió de la recerca, transferència i innovació que lideri aquest procés.

Ja sabem que el programa es basarà en tres pilars complementaris i interrelacionats: un és l'excel·lència científica; un l'altre se centra en els desafiaments mundials que aborden desafiaments socials, com ara la salut, la seguretat, les tecnologies facilitadores essencials i digitals, el clima, l'energia, la mobilitat, la alimentació i els recursos naturals, i el tercer pilar és l'expansió de la innovació d'avantguarda i disruptiva.

En aquests programes ens caldrà connectar les ciutats amb el món rural, la cultura amb les ciències pures, la comunicació amb els grans algoritmes, la tecnologia 5G amb l'atenció al pacient, els cultius vegetals, l'alimentació o el transport aeri, la robòtica amb l'atenció a les persones, la fabricació de productes o la medicina...

Companyes i companys, com diuen molts autors, estem en una nova era, l'impuls d'un nou coneixement i la digitalització ens obliga a pensar en un canvi en el model del concepte d'aula i de la relació professor/estudiant on el treball en equips interdisciplinaris superarà la tasca individual i l'alumnat, junt amb el professorat, construirà coneixement.

Amb tota aquesta complexa realitat, es necessita una forta implicació de totes les persones que formen part de col·lectiu UAB per tirar endavant. I estic convençuda que serem capaços d'entomar aquests reptes i que la capacitat de pensar, crear, programar i innovar que té aquesta universitat ens permetrà mantenir allò que sigui ineludible de la situació actual, desenvolupar els projectes en curs i definir una nova estratègia innovadora que impulsi amb energia a la UAB cap al futur.

Estic convençuda que tots estem orgullosos de pertànyer a aquesta institució i a aquesta comunitat.

Us desitjo un curs 2020-2021 ple de salut i d'encerts.

Declaro inaugurat el curs 2020-2021.